

Diàleg

AVUI+
Des del 1976

CORPORACIÓ CATALANA
DE COMUNICACIÓ S.L.

ANTONI CAMBREDÓ, president executiu
JOAN ODINA, conseller delegat
ORIOL HUGUET, director general
BERTA CASTELLET, directora de màrqueting
GONZALO CANEDO, director comercial
PATRÍCIA TARRIDA, cap de distribució
JOAN SERRA, director de producció
IVAN GRAU, cap financer
QUICO DOMINGO, cap de sistemes

**EL CICLE DE LA VIDA
AL MONESTIR DE MONTSERRAT**

Ramon Tremosa
i Balcells

Professor de teoria econòmica a la UB
www.ramontremosa.com

VITA BREVIS

Oh,
Europa

Temps i eternitat

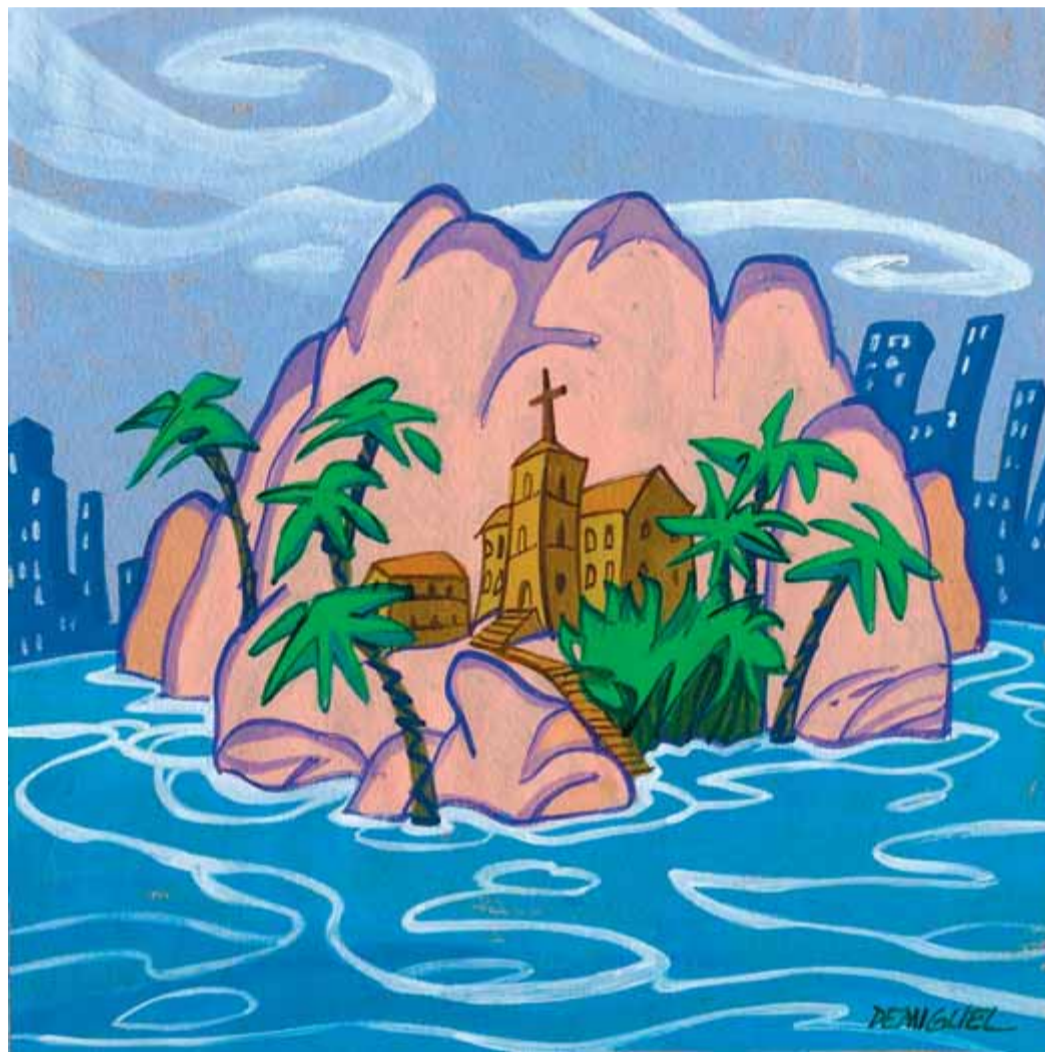
Josep Maria Soler, actual abat de Montserrat, ha fet aquest diumenge unes valentes declaracions al diari *El País*. En una llarga entrevista hem pogut llegir finalment, en un llenguatge clar, unes contundents opinions d'una alta personalitat eclesiàstica catalana contra algunes posicions de la Conferència Episcopal Espanyola, de la Cadena COPE i del suposat "bé moral" de la unitat d'Espanya: "És lamentable que els bisbes espanyols no tinguin el coratge d'aturar alguns periodistes de la COPE, de posar fi a una situació que contradiu i repugna obertament els valors de l'Evangelí i de la convivència democràtica". Tal com passava en el franquisme, quan només teníem bisbes d'ocupació i l'abat Escarré fou el bisbe de Catalunya, cal agrair a l'abat Soler que hagi parlat com ha parlat.

PASSA EL TEMPS, HEM CANVIAT DE RÈGIM i moltes coses es resisteixen a canviar. ¿Són els homes que s'han allunyat de l'Església o és l'Església que s'ha allunyat dels homes? Montserrat, però, segueix al seu lloc. Cada any a finals d'estiu acostumo a pujar un dia a la muntanya i és un goig veure com tot el massís reverdeix i es recupera dels devastadors incendis de les dècades passades. És el cicle de la vida i potser per això sant Benet ja va triar la llegenda *succisa virescit* (tallat rebrota) per a l'escut del monestir de Motecasio.

MONTSERRAT ÉS NATURA I ÉS CULTURA, però no es pot entendre la muntanya sense el monestir. Dins de l'església m'agrada contemplar un immens quadre de Montserrat Gudiol, *Sant Benet amb la seva regla*: sobre un fons completament negre, on l'hàbit benedictí es confon amb la negror del fons, hi destaquen les blancors dels peus, de les mans (que duen un llibre) i del rostre i la mirada. Benet de Núrsia era un jove que a inicis del segle VI va anar a Roma perquè volia ser advocat, però se'n va desdir: La cara del pare d'Europa pintada per Gudiol transmet mesura i ordre, valors que els benedictins han aportat al Vell Continent durant segles. I sembla que també transmet la paraula benedictina per excel·lència: *pax*.

"PRUDENTMENT IGNORANT i sàviament indocte, Benet va marxar a la solitud per habitar en si mateix", va escriure mossèn Ballarín a *Sant Benet, mil cinc-cents anys*, un deliciós llibret escrit l'any 1980. Sant Benet va escriure la seva regla, que no és un codi legal ni un testament patriarcal, sinó un dietari breu d'un pare de família. El bon seny romà d'aquell advocat frustrat es fia més de les persones que de les lleis: sap, per exemple, que si l'abat és bo no cal regla i que si és dolent no hi ha regla que el salvi. I així el 2025 la regla farà quinze segles que regeix la vida dels benedictins i que és llegida cada vespre a tots els monestirs.

A L'ALTRE COSTAT DE L'ESGLÉSIA HI HA UNA CAPELLA lateral amb un altar de Subirachs, un escultor que m'agrada molt. A la porta hi ha esculpida la pregària de Salvador Espriu invocant sant Jordi contra el pitjor mal dels catalans: la guerra civil entre germans. I a dalt al cambril m'agrada veure el mosaic que retrata Gaudí, mossèn Cinto i Torras i Bages amb un ciri a la mà. Vestigis d'un temps de catolicisme sociològic que ha donat pas, en paraules de l'abat Soler, a una més moderna naturalesa de la

CARLES DE MIGUEL

"Hem canviat de règim i moltes coses es resisteixen a canviar. ¿Són els homes que s'han allunyat de l'Església o és l'Església que s'ha allunyat dels homes? Montserrat, però, segueix al seu lloc"

fe: una adhesió més racional a una creença des de l'afectivitat i la intel·ligència.

EN ELS MEUS DARRERS ANYS D'ESTUDIANT, per preparar els exàmens m'estava una setmana a l'hostatgeria del monestir. Aquest és un servei poc conegut però disponible per a tothom, atès que la regla de sant Benet exhorta que "l'hoste sigui tractat com el mateix Crist". Recordo vivament aquelles estades d'estudi intens, combinat amb el seguiment d'alguns oficis, en el més pur ritme de *l'ora et labora* benedictí. De les laudes matinals és un autèntic gust per als sentits el parenostre de Rimski-Kórsakov, que canten els monjos a quatre veus, i que he escoltat algunes vegades en esglésies ortodoxes de països de l'Est. També recordo les vespres, que acaben amb un motet cantat per l'escolania, i les comple-

tes, que se celebren al cor de dalt, amb tota l'església a les fosques i la Moreneta il·luminada al fons. Des de la pàgina web del monestir, ¿podrien seguir-se aquests oficis per mitjà d'una *webcam*?

'BEATA SOLITUDO, SOLA BEATITUDO'. Benaurada solitud, única benaurança. Aquestes paraules formen part de la tradició monàstica i són dures per a la nostra mentalitat moderna, però no pas per això deixen de ser suggerents. Resseguiu, per exemple, Elias Canetti, autor de *Massa i poder*, un assaig del 1960 sobre els mecanismes del món modern que fan córrer a l'home el risc de perdre la seva identitat, segons aquest premi Nobel d'origen sefardita i expressió alemanya: "Qui no sap estar en solitud després no sap ser ell mateix enmig de la multitud".

MONTSERRAT SEGUEIX AL SEU LLOC. El romànic, el gòtic i el modernisme són vestigis de les diferents èpoques viscudes del "miracle català", tal com Joan Maragall va definir el monestir: L'esplendor de les seves pedres és un reflex de les èpoques d'expansió del país. I dins de la pedra històrica hi ha la pedra viva, uns monjos que volen donar testimoni que aquesta vida és una llavor de l'altra. Com tot monestir, "Montserrat no és la pau seràfica, és una mica d'esperança de pau en el dolor i les misèries dels homes", segons mossèn Ballarín. En tot cas, el monestir de Montserrat és un brillant testimoni català de diàleg entre el temps i l'eternitat.

Jordi
Graupera

Tot l'enrenou per l'opa d'E.ON a Endesa, el trist paper del govern espanyol a l'hora de posar condicions, les ensopgades del ministre d'Indústria, les intrigues dels funcionaris patriotes, les intervencions de Brussel·les en el llenguatge incomprensible, la silenciosa perícia de Merkel i el que encara ha de venir mostra la radical dissimetria que existeix entre la potència del flux de capitals de la globalització i la precarietat de les institucions democràtiques locals. La construcció europea n'és l'exemple més clar: llibertat de moviments entre persones i diners, però captivitat del vot. Les decisions que prenen els consells de direcció, els inversors en borsa i fins i tot el consumidor que va al súper tenen incidència arreu del continent, però la participació política arriba, a tot estirar, a l'Estat. Com se sap, el Parlament Europeu no té poder. Mentre la Constitució Europea segueixi volent ser un tractat internacional signat per l'aristocràcia i no una Constitució democràtica, seguirem indefensos davant l'anar i venir de les influències. Només cal recordar que la primera frase del fallit Tractat pel qual s'establí una Constitució és: "Sa majestat el rei de Bèlgica..." i la llista dels caps d'Estat que el firmaven, en lloc d'"el poble europeu...". Així no anem enlloc. Perquè el capitalisme funcioni, cal correspondència democràtica. Els dirigents europeus es comporten com si fossin barons i comtes que negocien al club. Discutim si una opa pot ser alemanya o catalana, però ningú no s'exclama per si l'organisme que finalment pren la decisió depèn dels ciutadans que voten i a qui, per tant, serveix. Demòcrates, els europeus? Quina broma de mal gust.

basarda@hotmail.com